

तृतीय वर्ष कला (T.Y.B.A)

मराठी (सामान्यस्तर पेपर – ३)

पुनर्रचित अभ्यासक्रम आराखडा

सन २०१५—२०१६ पासून

आधुनिक मराठी साहित्य आणि व्यावहारिक व उपयोजित मराठी

➤ अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे :—

१. आधुनिक मराठी साहित्यातील विविध साहित्यप्रकारांचा परिचय वाढविणे. त्यांचे आकलन करून घेणे साहित्याबद्दलची अभिरुची विकसित करून कलाकृतींचा आस्वाद घेण्याची क्षमता वाढविणे.
२. नेमलेल्या कलाकृतींच्या संदर्भात साहित्यपरंपरेचा स्थूल परिचय करून देणे.
३. भाषेचे यथोचित आकलन करण्याची व वापर करण्याची यथायोग्य क्षमता विकसित करणे.
४. ‘निबंध’ व ‘प्रवासवर्णन’ या साहित्यप्रकारांचे तात्त्विक विवेचन करणे
५. विद्यार्थ्यांची वाचन व लेखन क्षमता विकसित करून त्यांना ग्रंथपरीक्षणाची आवड निर्माण व्हावी, यासाठी प्रवृत्त करणे.

तृतीय वर्ष कला (T.Y.B.A)

मराठी (सामान्यस्तर पेपर - ३)

प्रथम सत्र

एकूण तासिका— ४८

एकूण गुण — ६०

घटक अ — ग्रंथ परीक्षण

गुण — १५

तासिका — १२

- ग्रंथ परीक्षणाचे स्वरूप स्पष्ट करून ग्रंथ परीक्षणाच्या घटकांचे विवेचन करणे.
- विविध साहित्यप्रकारातील साहित्यकृतींचे परीक्षण कसे करावे ते विद्यार्थ्यांना समजावून सांगणे.
- ग्रंथ परीक्षणाच्या तात्त्विक विवेचनासाठी एकूण ८ गुण असतील तर प्रत्यक्ष साहित्यकृतीच्या परीक्षणासाठी एकूण ७ गुण असतील.

सूचना :—

१. विविध साहित्यप्रकारांतील पुस्तकांचे परीक्षण कसे करावे, यासंबंधी सप्रमाण विवेचन वर्गात केले जावे अशी अपेक्षा आहे.
२. विद्यार्थ्यांनी पदवी पर्यंतच्या विद्यापीठीय अभ्यासक्रमात समाविष्ट असलेल्या साहित्यकृतीं व्यतिरिक्त पुस्तकाचे परीक्षण करावे.

घटक ब — निबंध : तात्त्विक विवेचन

गुण — १५

तासिका — १२

- निबंध या साहित्यप्रकाराचे स्वरूप व व्याख्या
- मराठीतील इतर साहित्यप्रकारांच्या तुलनेत निबंधाचे वेगळेपण
- निबंधाचे प्रकार
- निबंध या साहित्यप्रकारामागील प्रेरणा व प्रयोजने

घटक क — निबंधसंग्रह

गुण — ३०

तासिका — २४

‘विचारधारा’ — संपा— डॉ. स्नेहल तावरे
डॉ. भास्कर शेळके

तृतीय वर्ष कला (T.Y.B.A)

मराठी (सामान्यस्तर पेपर — ३)

द्वितीय सत्र

एकूण तासिका— ४८

घटक अ — प्रवासवर्णन : तात्त्विक विवेचन

गुण — १५

तासिका — १२

- प्रवासवर्णन या साहित्यप्रकाराचे स्वरूप व व्याख्या
  - इतर साहित्यप्रकारांच्या तुलनेत प्रवासवर्णनाचे वेगळेपण
  - प्रवासवर्णन या साहित्य प्रकारामागील प्रेरणा व प्रयोजने
-

घटक ब — प्रवासवर्णन साहित्यप्रकाराची वैशिष्ट्ये, व्याप्ती आणि वाटचाल

गुण — १५

तासिका — १२

घटक क — प्रवासवर्णनसंग्रह

गुण — ३०

तासिका — २४

‘देशविदेश’ — संपा— डॉ. स्नेहल तावरे
डॉ. अशोक शिंदे
डॉ. अरुण कोळेकर

संदर्भ ग्रंथ :—

१. लघुनिबंध ते मुक्तगद्य — वि.शं. चौगुले
२. ग्रंथसंवाद — वि.शं. चौगुले
३. मराठी लघुनिबंधाचा इतिहास — डॉ. आनंद यादव
४. निबंध : शास्त्र व कला — डॉ. प्र. न जोशी
५. निबंधलेखन — निर्मला किराणे
६. मराठी निबंध — प्रा. म. वि फाटक
७. प्रतिभासाधन — ना. सी फडके
८. ‘प्रदक्षिणा’ मधील लेख — वि. ह कुलकर्णी
९. आधुनिक मराठी वाङ्मय इतिहासाचे खंड
१०. मराठी प्रवासवर्णनांची वाटचाल — डॉ. नीला पांढरे
११. प्रवासवर्णने — वसंत सावंत

तृतीय वर्ष कला (T.Y.B.A)

मराठी (सामान्यस्तर पेपर — ३)

प्रथम सत्र

प्रश्नपत्रिका स्वरूप व गुणविभागणी आराखडा

वेळ — २ तास

एकूण गुण — ६०

प्रश्न. १ ला. खालील प्रश्नांची २० शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा.

१० प्रश्न विचारावेत पैकी कोणतेही ७ प्रश्न सोडवावेत. गुण — १४.

प्रश्न. २ रा. खालील प्रश्नांची ५० शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा.

४ प्रश्न विचारावेत पैकी कोणतेही २ प्रश्न सोडवावेत. गुण — ०८.

प्रश्न. ३ रा. खालील प्रश्नांची १५० शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा.

४ प्रश्न विचारावेत पैकी कोणतेही ३ प्रश्न सोडवावेत. गुण — १८.

प्रश्न. ४ था. खालील प्रश्नांची ३०० शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा.

४ प्रश्न विचारावेत पैकी कोणतेही २ प्रश्न सोडवावेत. गुण — २०.

तृतीय वर्ष कला (T.Y.B.A)
मराठी (सामान्यस्तर पेपर – G-3)

द्वितीय सत्र

वार्षिक प्रश्नपत्रिका स्वरूप व गुणविभागणी आराखडा

अभ्यासक्रमः—१) ग्रंथपरीक्षण

- २) 'विचारधारा' — संपा. डॉ. स्नेहल तावरे / डॉ. भास्कर शोळके
३) 'देशविदेश'— संपा. डॉ. स्नेहल तावरे / डॉ. अशोक शिंदे / डॉ. अरुण कोळेकर
वेळ — ३ तास एकूण गुण — ८०

प्रश्न. १ ला. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ) ग्रंथ परीक्षण : तात्त्विक विवेचन या घटकावर २ प्रश्न विचारावेत पैकी गुण — ०८
कोणताही १ सोडवावा.
ब) कोणत्याही एका ग्रंथाचे परीक्षण करावे. गुण — ०८

प्रश्न. २ रा. खालील प्रश्नांची २० शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा. गुण — १२.

- अ) प्रवासवर्णन तात्त्विक विवेचन यावर ५प्रश्न विचारावेत पैकी कोणतेही ३ सोडवावेत.
ब) 'देशविदेश' या प्रवासवर्णनसंग्रहावर ५प्रश्न विचारावेत पैकी कोणतेही ३ सोडवावेत.

प्रश्न. ३ रा. खालील प्रश्नांची ५०शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा. गुण— १२.

- अ) प्रवासवर्णन — वैशिष्ट्ये, व्याप्ती आणि वाटचाल यावर २ प्रश्न विचारावेत पैकी कोणताही १प्रश्न सोडवावा.
ब) 'देशविदेश' या प्रवासवर्णनसंग्रहावर २ प्रश्न विचारावेत पैकी कोणताही १प्रश्न सोडवावा.

प्रश्न. ४ था. खालील प्रश्नांची १५० शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा. गुण — २०

- अ) 'विचारधारा' या निबंधसंग्रहावर २ प्रश्न विचारावेत पैकी कोणताही १प्रश्न सोडवावा.
ब) 'देशविदेश' या प्रवासवर्णनसंग्रहावर २ प्रश्न विचारावेत पैकी कोणताही १प्रश्न सोडवावा.

प्रश्न. ५ था. खालील प्रश्नांची ३०० शब्दांपर्यंत उत्तरे लिहा. गुण— २०

- अ) 'विचारधारा' या निबंधसंग्रहावर २ प्रश्न विचारावेत पैकी कोणताही १ प्रश्न सोडवावा.
ब) 'देशविदेश' या प्रवासवर्णनसंग्रहावर २ प्रश्न विचारावेत पैकी कोणताही १प्रश्न सोडवावा.